

TÁRSASÁGI HÍREK

HORVÁTH LÁSZLÓ

BESZÁMOLÓ A *BYZANZ UND DAS ABENDLAND VII.* KONFERENCIÁRÓL

(ELTE Eötvös József Collegium – 2019. november 25–28.)*

Az ELTE Eötvös József Collegiumban működő kutatócsoport, amelynek kereteit a *Társadalmi kontextus a szövegkritika tükrében: Bizáncon innen és túl* című nagy nemzetközi NKFIH pályázat (NN 124539) és a kutatóegyetemi, valamint bölcsészettudományi (ELTE BTK) támogatással létrejött EC Byzantium Központ biztosítja, 2019. november 25. és 28. között közel hetven előadó (összesen kilencven közreműködő) részvételével immár hetedik alkalommal rendezte meg a *Byzanz und das Abendland / Byzance et l'Occident* konferenciát. A konferencia társszervezője magyar részről a Magyar Bizantinológiai Társaság (<http://mbt.eotvos.elte.hu/>), nemzetközi részről az Université Rennes 2 és a Serbian Academy of Sciences and Arts Institute for Byzantine Studies voltak. A *Gallica, Italica, Germanica, Graeca* és *Hellenica* ülészakok rövid ismertető leírását a konferencia részegységeinek szervezői állították össze: Egedi-Kovács Emese, Ludmann Ágnes, Sára Balázs, Juhász Erika és Solti Dóra. Az összegzések után a konferenciára megjelentetett és az ott bemutatott kötetek bibliográfiai adatait (elektronikus elérési lehetőségeit), néhány további kimutatást (adatok), majd a résztvevők nevét közöljük.

Gallica

A konferencia hétfő délelőtti *Gallica–Graeca* szekcióját Christine Ferlampin-Acher plenáris előadása nyitotta meg (*Les amours des nièces de Morgane dans Perceforest [livre V]: la mise en scène du désir*), amelyben a rennes-i egyetem professzora többek között a francia és bizánci regények közötti érdekes párhuzamokra is rávilágított. Az előadást követő ülészakon elsősorban paleográfiai tárgyú, valamint diplomáciatörténeti előadások hangzottak el (Egedi-Kovács Emese: *Rapport entre les rubriques et les miniatures [cod. athon. Iviron 463]*; Filippo Ronconi: *Le dossier hagiographique des saints Cyr et Jean entre Orient et Occident : quelques précisions manuscriptologiques*; Benoît Grévin: *Conceptualiser le Grec et la «nation grecque» dans l'Italie du XIIIe siècle [1190–1290]. L'apport de l'ars dictaminis [sources théoriques et pratiques]*; Nicolas Drocourt: *Le cheval, animal diplomatique entre Byzance et l'Occident [IXe-XIIIe s.]*), míg

* A konferencia és a beszámoló az NKFIH 124539 (*Társadalmi kontextus a szövegkritika tükrében: Bizáncon innen és túl*) pályázat támogatásával valósult meg.

a délutáni ülészakokon elsősorban az irodalmi és történeti kérdések vizsgálata került előtérbe (Kiss Sándor: *Perceval de Chrétien de Troyes: une éducation sentimentale*; Seláf Levente: *La ville de Sicambre dans le Roman de Buscalus*; Paul-Victor Desarbres: *L'épopée de Jacques de Vintimille [ca. 1512–1582], un Byzantin adopté en France*; Andrea Ghidoni: *L'initiation de Digenis Akritas: essai anthropo-littéraire*; Romina Luzi: *Le sentiment anti-latin dans quelques romans vernaculaires*; Csákó Judit: *La Descriptio Europae Orientalis et ses rapports à la tradition historique hongroise*; Elena Nonveiller: *Du solstice d'été à la Saint-Jean : persistance de rites saisonniers païens dans le christianisme oriental et occidental*; Tivadar Palágyi: *À la recherche des origines de la littérature nationale: Digénis Akritas vs. Chanson de Roland*). Az ülészakok után a rendezvény a Francia Intézetben folytatódott, ahol a Byzantium Központ két újabban megjelent francia–görög tárgyú kötetének bemutatójára került sor (*Byzance et l'Occident V. Ianua Europae*. Éd. Emese Egedi-Kovács, Collège Eötvös József ELTE, 2019; Horváth László: *Az Őreg lovag*. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2018). A köteteket Christine Ferlampin-Acher, Benoît Grévin és Egedi-Kovács Emese ismertette. A kedd délelőtti és délutáni ülészakokat a konferencia szervezői a nemrég elhunyt Szabics Imre emlékének szentelték, amelyen – Professzor úr utolsó kutatásaihoz igazodva – az udvari irodalmi témák mellett francia–görög/bizánci vonatkozású előadások is elhangzottak (Korompay Klára: *Bárczi Géza szerepe a hazai romanisztikában*; Csernus Sándor: *A saumur-i találkozásra nem került sor? Hitelesség versus fikció Joinville Könyvében*; Szász Géza: *Ember- és társadalomkép a középkori francia útleírásokban*; Egedi-Kovács Emese: *Ófrancia Barlám-regény történeti és társadalmi kontextusa Bizáncban*; Horváth László: *Ófrancia regény ógörög versben*; Mészáros Tamás: *Franciaország és a franciák egy XV. századi bizánci történetíró szemszögéből*; Képes Júlia: *Saját versek vagy fordítások? Petrarca néhány szonettjének továbbélése a reneszánsz költészetben*; Majorossy Imre: *„Szép madarat röptetett / boldogságot hirdetett,” Megjegyzések a Mönch Felix francia előzményeihez és magyar fordításához*; Németh Linda: *Az ófrancia nyelvű irodalmi álmjelenetek útvesztői*).

Italica

Idén a konferencia második napjának délutánján, a *Fonti ed interpretazioni* című ülészak helyszíne az Eötvös Collegium volt. A Budapesti Olasz Kultúrintézet megbízott igazgatója, Gian Luca Borghese nyitotta meg és köszöntötte az italianista részrendezvényt. Beszédében hangsúlyozta, illetve kiemelte a Budapesti Olasz Intézet támogatását és elismerését a nemzetközi konferencia szervezői és résztvevői felé, miközben maga is utalt Renzo Tosi plenáris előadásának témájára: hangsúlyozta, mennyire fontosak a klasszikus tanulmányok napjainkban. Renzo Tosi, a Bolognai Egyetem professzora tételesen számba vette a klasszikus nyelvek tanulásának módszertani és intézményes nehézségeit, valamint az olasz oktatási törvények és iskolareformok következtében az elmúlt négy évben előidézett változásokat. Előadását mindazonáltal bizakodóan zárta, és kiemelte, az itáliai klasszika-filológia szakokra évről évre számos eltökélt, tanulmányait

doktori szinten is folytatni szándékozó hallgató iratkozik be. A következő előadásegységet F. Molnár Mónika (MTA BTK TTI) *La frontiera europea di Bisanzio e dell'Impero Ottomano in fonti italiane* című előadása nyitotta meg. Az előadó különböző itáliai forrásszövegek alapján bemutatta, miként változott a Bizánc és az Oszmán Birodalom közt húzódó határvonalak ábrázolása, illetve miképpen rekonstruálhatjuk azokat a vonatkozó szövegekre támaszkodva. Falvy Dávid (ELTE BTK) *Per l'edizione critica delle Meditationes Vitae Christi in volgare* című előadásában az irányítása alatt működő, a *Meditationes Vitae Christi* kéziratokat feldolgozó kutatócsoport tevékenységét mutatta be. A Krisztus életéről szóló kéziratok elemzése és a szerző azonosítása nemzetközi szinten is régóta foglalkoztatja a kutatókat. A kutatócsoport a különböző források összehasonlításával és a fontosabb kéziratok teljes átírásával keresi a választ arra a kérdésre, vajon melyik változat szolgálhatott a későbbi hagyomány alapjául. Az ülésszak zárásaként Andrea Ghidoni (Università degli Studi di Macerata) 2018-ban kiadott *L'eroe imberbe* (Edizione dell'Orso, Alessandria, 2018) című monográfiáját mutatta be Ludmann Ágnesnek, az ülésszak szervezőjének közreműködésével. A hiánypótló mű a szerző nemrég lezárt kutatási eredményeinek foglalata, középpontjában az *ifjú hős* alakja áll. A fiatal szerző a XI. és a XIV. század között keletkezett *chanson de geste*-ek összehasonlító vizsgálata alapján igyekszik választ találni a kérdésekre: miként születik a hős alakja, és hogyan kezdődik a „hősi életpálya”. Az *ifjú hős*nek a középkori francia költészetben számos jellegzetes tulajdonsága van: beavatása, felnőtté érése, hőssé válása önálló témaként és epizódyszerű motívumként egyaránt megjelenik. A céljait elérni igyekvő főhős körül más, visszatérő szereplők is megjelennek: szülők, király és királykisasszonyok, szörnyek, útonálló, hűtlen katonák és bitorlók is, akik gyakran önkéntes száműzetésre készítetik. A monográfia rendkívül széles forrásanyag elemzésével írja le azt a középkori elbeszélői technikát, amely az *ifjú hős* jellemfejlődésének bemutatására hivatott.

Germanica

A középkori és kora újkori német nyelvű kéziratok kutatásának legújabb eredményeit bemutatni hivatott, önálló germanisztikai kodikológiai-paleográfiai szekciót (*Forrás és értelmezés / Quelle und Deutung VI.*) november 27-én Ulrike Köhler osztrák helyettes nagykövet köszöntője nyitotta a Collegium dísztermében. A *Byzanz und das Abendland / Bizánc és a Nyugat* konferenciasorozat hagyományosan a Paepcke–Borzsák-könyvtárban megrendezett *Germanica* ülésszakán ezúttal tizennégy osztrák és magyar előadó számolt be aktuális kutatásainak legújabb eredményeiről.

A rendezvénysorozatban különösen fontos szerep jut és jutott ezúttal is az Osztrák Tudományos Akadémia Középkori Intézete Kéziratkutató Osztályának (ÖAW Institut für Mittelalterforschung, Abteilung Schrift- und Buchwesen), mely évente öt előadóval színesíti a rendezvény tematikus palettáját, s melynek jelenlegi vezetője, Christine Glaßner immár kereken egy évtizede rendszeresen visszatérő vendégünk, aki mind alkalmi kurzusvezetőként, mind pedig állandó szakmai mentorként igen értékes munkát végez a Germanisztika Műhelyben, illetve feldolgozandó kéziratokkal és számos érté-

kes segédanyaggal támogatja annak munkáját. Magyar részről ezúttal az Eötvös Loránd Tudományegyetem, az Eötvös Collegium, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem és a Szegei Tudományegyetem egy-egy előadóját köszönthettük, a Collegium Germanisztika Műhelyét pedig a jelenleg hét főből álló Opusculum-kutatócsoport közös referátuma képviselte, így a szekcióban végül összesen nyolc (két hosszabb, csoportos és hat rövidebb, egyéni), az osztrák és magyar vonatkozású germanisztikai kézirat kutatás különböző részterületeit átfogó és azokon belül igen változatos témákat tárgyaló előadás hangzott el – egy Padovában őrzött XVI. századi német nyelvű passióelmélkedéstől kezdve a kora újkor és újkori emlékkönyvkutatáson át II. József császárnak egy apácával folytatott, mind-egyeddig kiadatlan levelezéséig.

Az előző évi szakmai eszmecsere előadásainak anyagából készült új konferenciakötetek bemutatójára ezúttal a Collegium dísztermében került sor; a *Quelle und Deutung* V. kötetet Sára Balázs, a Germanisztika Műhely vezetője és az Opusculum-kutatócsoport szakmai koordinátora méltatta.

A Germanica-program keretében – két korábbi, e témában szervezett kurzust követően – november 26-án – Katrin Janz-Wenig, az osztrák akadémiai kéziratosztály tudományos munkatársa vezetésével a Padova, Biblioteca Universitaria, Ms. 711-es jelzetű passióelmélkedés szövegének tervezett kiadása kapcsán hosszabb munkaiülésre került sor a Germanisztika Műhelyben; november 27-én és 28-án pedig *Bevezetés a régebbi német kéziratok paleográfiájába* címmel Christine Glaßner tanárnő tartott újabb szemináriumot az érdeklődő hallgatóknak.

Az idei konferencia referátumait és a műhelymunkában feldolgozott padovai szöveg kommentált és rövid tanulmánnyal bevezetett diplomatikai kiadását a Germanisztika Műhely a *QuD*-sorozat egy-egy újabb kötetében a következő, 2020 novemberében megrendezésre kerülő kollokviumig tervezi közzétenni.

Graeca

A konferenciát nyitó *Gallica-Graeca* szekciók már számos szemszögből vizsgálták a Bizánc és a „Nyugat” közötti kulturális kölcsönhatás különböző jelenségeit; elhangzott több görög nyelvű középkori forrásról szóló előadás is.

November 26-án reggel – hagyományainknak megfelelően – Peter Schreiner, a Kölni Egyetem professor emeritusának plenáris előadásával (*Liaisons dangereuses. Die Ehe zwischen Anna von Ungarn und Andronikos Palaiologos [1272] im Spannungsfeld der Mittelmeermächte*) vette kezdetét a kifejezetten bizantinológiai tárgyú előadások sorozata. A következő két szekció az Eötvös József Collegium hivatalos együttműködő partnere, a Szerb Tudományos Akadémia Bizantinológiai Intézete és az Eötvös Collegiumban működő Byzantium Központ bizantinológus kutatóiból állt össze. A szerb intézet a Magyar Bizantinológiai Társaság és az Université Rennes 2 mellett 2019-től társszervezője is a *Byzanz und das Abendland* konferenciasorozatnak. A két szekció előadói elsősorban a bizánci történelem, történetírás kutatói; a jelen konferencián is ilyen tárgyú előadásokkal szerepeltek: Srđan Pirivatrić (Szerb Tudományos Akadémia):

The Translatio of the Relics of St John of Rila from Serdica to Esztergom and Back. Some New Observations on a furtum sacrum; Mészáros Tamás (EC Byzantium Központ, Márton Áron Szakkollégium): *Once again on The Life of Chalkokondyles*; Bojana Pavlović (Szerb Tudományos Akadémia): *Prophezeiungen und Träume im Geschichtswerk von Nikephoros Gregoras*; Juhász Erika (EC Byzantium Központ): *Das Verhältnis der Christenike Topographia des Kosmas Indikopleustes zum Chronicon Paschale*; Predrag Komatina (Szerb Tudományos Akadémia): *The Kangar of De administrando imperio and the Hungarian Tradition*; Tóth Iván (EC Byzantium Központ): *Characterisation in Kritoboulos' Historiai: Some Preliminary Observations*; Stanoje Bojanin (Szerb Tudományos Akadémia): *The Penitential Nomokanon of the Gorazde Prayer Book (1523) in the World of Printed and Manuscript Books*. Az előadások után került sor a Magyar Bizantinológiai Társaság közgyűlésére.

A szerdai napot Ulrike Köhler (Budapesti Osztrák Nagykövetség, Elisabeth Ellison-Kramer nagykövet asszony helyettese) majd Isabel Grimm-Stadelmann (Bayerische Akademie der Wissenschaften) plenáris előadása nyitotta meg. A professzor asszony a bizánci orvoslás jelenleg egyedüli kutatójaként a kéziratos forrásokban rejlő kiaknázatlan lehetőségekről nyújtott rendkívül érdekfeszítő áttekintést. A délelőtt folyamán a bizánci gondolkodás (Vratislav Zervan [Österreichische Akademie der Wissenschaften]: *War für die Byzantiner in der spätbyzantinischen Zeit die Existenz einer zweiten / anderen Oikumene denkbar?*), mágia (Tóth Anna [MTA BTK]: *Gypsies, Seers, Bear Trainers, and other Magical Specialists in Byzantium*) és jog (Diószegi Szabó Pál [Szegedi Tudományegyetem]: *Edict of Emperor Manuel I. Komnenos Concerning the Right of Asylum [1166]*) világába is betekintést nyerhettünk, de fontos magyar vonatkozású előadásokat (Kiss Etele [Magyar Nemzeti Múzeum]: « *A la recherche de l'intégralité perdue* » – *la tournure de la culture des Commènes vers l'ouest au temps de l'impératrice Irène/Piroska*; Salvatore Costanza [National and Kapodistrian University of Athens]: *Ungarn, Byzantinische Welt und Türkenkrieg in den Episteln von Francesco Filelfo [1398–1481]*) is hallhatott az érdeklődő közönség.

A délután folyamán újabb diplomácia-, társadalom- és kultúrtörténeti adatokkal gazdagodhatott a hallgatóság (Boris Stojkovski [Újvidéki Egyetem]: *Remarks on the Serbian Foreign Policy in the Age of Despot Stefan Lazarević*; Rózsa Márton [ELTE]: *A Long Dispute on a Little Orchard: the Social Aspects of a Case from the Chartulary of the Monastery of Saint Paul on Mount Latros*; Ekler Péter [Országos Széchényi Könyvtár]: *Ptolemy, Georgius Trapezuntius and Johannes Regiomontanus*), de geográfiai áttekintést is hallhattunk (Evi Polymeri [Ionian University]: *Geographical and Physical Outline of Epirus. Nova Eparchy through the Early Byzantine Period [4th Century] to the 9th Century*).

A *Graeca* ülészak végén a Byzantium Központban alapvető célként megfogalmazott forráskutatások szellemében papiruszon fennmaradt szövegeket feldolgozó előadások hangzottak el: T. Mihálykó Ágnes (ELTE Eötvös-József-Collegium): *Liturgical Healing in Late Antique Egypt*; Láda Csaba (University of Kent): *Immigration to Hellenistic Egypt*. Zárásképpen Horváth László, az ELTE Eötvös József Collegium igazgatója, a By-

zantium Központ vezetője beszélt Hypereidés egyik papiruszon előkerült beszédének datálásáról (*Datierung der Rede „Für Euxenippos“*).

November 27-én este a *Germanica* ülészekkel közös könyvbemutatót nyitott meg Robert Sereinig, az Osztrák Kulturális Fórum kulturális tanácsosa, igazgatóhelyettese. Ezen alkalomra jelent meg a 2018 áprilisában rendezett *Byzanz und das Abendland VI.* konferencián elhangzott bizantinológiai tárgyú előadásokból szerkesztett kötet. A könyvet Salvatore Costanza ismertette.

2019-ben sem maradt el a konferencia záró (és egyik legfontosabb) eseménye, a fiatal kutatók minikonferenciája. Az Eötvös Collegiumhoz kötődő ifjú tehetségeken kívül (Horváth Janka Júlia, Kovács István, Szűcs Adél, Rédey-Keresztény Júlia, Csordás Zsuzsanna, Juhász Daniella, Csigó Ábel, Török Ábel, Szász Keve) francia és szerb kutatók is előadtak az ülészekon (Morgan Morcel, Natasja Čičić).

A *Byzanz und das Abendland* konferenciasorozat ismertségét/elismertségét mutatja, hogy a 2019-es konferenciáról szóló ismertetés a Nemzetközi Bizantinológiai Szövetség (Association Internationale des Études Byzantines) hírlevelében is helyet kapott: <https://us17.campaign-archive.com/?u=719696e03a73ee3361188422f&id=819ef2e645>.

Hellenica

A konferenciasorozat ötödik alkalommal adott otthont a magyarországi újjörög tanulmányok szempontjából kiemelkedő jelentőségű görög napnak, amelynek során görög nyelvű előadások hangzottak el ókortudományi, bizánci és újjörög témakörökből.

Dimitrios Letsios bizantinológus kutató, Görögország magyarországi nagykövetének plenáris előadása nyitotta a görög nyelvű szekciót. Az előadás a közép-bizánci kor nemzetiségi viszonyait, valamint a Bizánci birodalmat érintő népmozgások kérdéseit tárgyalta. Ezt követték az újjörög tárgyú előadások: Konstantinos Nakos (ELTE/EC Byzantium Központ) a Beloianisz község levéltári anyagát feldolgozó kutatómunkájába engedett bepillantást, míg Georgios Dermitzoglou (Harokopio Egyetem, Görögország) a modern görög síremlék-építészetben megfigyelhető ókorreceptiót elemezte. Glaser Tamás (ELTE) a kora újkori görög identitás sokféleségét mutatta be előadásában, Aglaia Poulida (Patrai Egyetem, Görögország) pedig a Via Egnatia kora újkori történetét elemezte.

L. Delbó Katalin (ELTE/EC Byzantium Központ) Nikéas Eugeneianos bizánci szerző *Drosilla és Chariklés* című regényének kézirati hagyományát tárta fel; ugyanígy a kézirati hagyomány témaköre állt Solti Dóra (ELTE/EC Byzantium Központ) és Athanasios Efstathiou (Ión Egyetem, Görögország) *A korai Aischinés-hagyomány egyes kérdései* című előadásának középpontjában. Ókori retorikai témájú volt Eleni Volonaki (Peloponnésosi Egyetem, Görögország) előadása is, amely a nők szerepét vizsgálta a gyilkosságokkal kapcsolatos törvénytörési beszédekben.

A konferenciára megjelentetett és a rendezvényeken bemutatott kötetek

ANTIQUITAS – BYZANTIUM – RENASCENTIA, sorozatszerkesztők: Farkas Zoltán – Horváth László – Mészáros Tamás (ISSN: 2064-2369)

(a sorozat kötetei letölthetők: <http://byzantium.eotvos.elte.hu/kiadvanyok/on-line/>)

XXXVII: Horváth László: *Az Öreg lovag*. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2018. 266 p.

XXXVIII: Erika Juhász (Hg.): *Byzanz und das Abendland VI. Studia Byzantino-Occidentalía*. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2019. 278 p.

XXXIX: Balázs Sára (Hg.): *Quelle und Deutung V. Beiträge der Tagung Quelle und Deutung V am 19. April 2018*. (EC-Beiträge zur Erforschung deutschsprachiger Handschriften des Mittelalters und der Frühen Neuzeit, Bd. I.V.). ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2019. 227 p.

XL: Emese Egedi-Kovács (éd.): *Byzance et l'Occident V. Ianua Europae*. Collège Eötvös József ELTE, Budapest, 2019. 230 p.

Adatok

Előadók (összesen 8 országot képviselve): brit: 1 fő; francia: 8 fő; görög: 7 fő; német: 3 fő; olasz: 3 fő; osztrák: 8 fő; szerb: 9 fő; magyar: 51 fő. Összesen: 85 fő. [Külföldi: 39 fő; magyar: 51 fő]. Ebből: PhD- és MA-hallgató, fiatal kutató: 19 fő.

Magyarországi külföldi képviseltek: francia, görög és szerb nagykövet; az Olasz Kultúrintézet és az Osztrák Kulturális Fórum igazgatója.

Támogatók: NKFIH NN 124539; EC Byzantium Központ; Rennes 2 Université Haute Bretagne; SASA Institute for Byzantine Studies; CELLAM; Eötvös Collegium; ELTE; Magyar Bizantinológiai Társaság; Osztrák Kulturális Fórum Budapest; Institut Français Budapest; Instituto Italiano di Cultura Budapest; Embassy of Greece Budapest; International Courtly Literature Society, Hungarian Branch; Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal; Új Nemzeti Kiválóság Program; Nemzeti Együttműködési Alap; Miniszterelnökség; Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Résztevők

Andréani, Pascale, S. E. (Franciaország magyarországi nagykövete), Berzeviczy Klára (PPKE BTK), Bojanin, Stanoje (Serbian Academy of Sciences and Arts, Institute for Byzantine Studies), Borghese, Gian Luca (Budapesti Olasz Kultúrintézet), Cermann Regina (ÖAW, IMAFO), Čičić, Natasja (University of Belgrade), Costanza, Salvatore

(National and Kapodistrian University of Athens), Csákó Judit (MTA; ELTE BTK), Csernus Sándor (SZTE BTK), Csigó Ábel (ELTE EJC), Csordás Zsuzsanna (ELTE BTK), Dermizoglou, Georgios (Harokopio University of Athens), Desarbres, Paul-Victor (Université Paris-Sorbonne), Diószegi Szabó Pál (SZTE ÁJTK), Drocourt, Nicolas (Université de Nantes), Efstathiou, Athanasios (Ionian University), Egedi-Kovács Emese (ELTE EJC Byzantium Központ), Ekler Péter (OSZK Régi Nyomtatványok Tára), F. Molnár Mónika (MTA BTK), Falvay Dávid (ELTE BTK), Ferlampin-Acher, Christine (Université Rennes 2), G. Molnár Péter (PPKE BTK), Ghidoni, Andrea (University of Macerata; ELTE EJC Byzantium Központ), Glaser Tamás (ELTE BTK), Glassner, Christine (ÖAW, IMAFO), Grévin, Benoît (Centre National de la Recherche Scientifique; Centre de Recherches historiques; EHES), Grimm-Stadelmann, Isabel (Ludwig-Maximilians-Universität München), Hamar Imre (ELTE, rektorhelyettes), Horváth Janka Júlia (ELTE EJC), Horváth László (ELTE EJC; Byzantium Központ; ELTE BTK), Janz-Wenig, Katrin (ÖAW, IMAFO), Juhász Daniella (ELTE EJC), Juhász Erika (ELTE EJC Byzantium Központ), Kalmár Anikó (ELTE EJC; ELTE BTK), Katona Tünde (SZTE BTK), Keller, Karl-Heinz (Bayerische Staatsbibliothek München), Képes Júlia (ELTE BTK), Kiss Etele (Magyar Nemzeti Múzeum, Régészeti Tár), Kiss Sándor (DE BTK), Komatina, Ivana (Serbian Academy of Sciences and Arts, Institute for Byzantine Studies), Komatina, Predrag (Serbian Academy of Sciences and Arts, Institute for Byzantine Studies), Korompay Klára (ELTE BTK), Kovács István (ELTE EJC Byzantium Központ; DE BTK), Köhler, Ulrike (Österreichische Botschaft Budapest), Kukri Márta (ELTE EJC), L. Delbó Katalin (ELTE EJC Byzantium Központ), Láda Csaba (University of Kent), Letsios, Dimitris, S. E. (Görögország magyarországi nagykövete), Ludmann Ágnes (ELTE EJC), Luzi, Romina (EHES), Majorossy Imre, Mayer Gyula (ELTE EJC Byzantium Központ; MTA–ELTE–PPKE Ókortudományi Kutatócsoport), Mészáros Tamás (ELTE EJC Byzantium Központ; ELTE MÁSz), Morcel, Morgan (ENS Paris), Nakos Konstantinos (ELTE EJC Byzantium Központ; ELTE BTK), Németh Linda (PTE BTK), Nonveiller, Elena (EHES; CEBNHSEE), Palágyi Tivadar (ELTE BTK), Pavlović, Bojana (Serbian Academy of Sciences and Arts, Institute for Byzantine Studies), Pirivatrić, Srđan (Serbian Academy of Sciences and Arts, Institute for Byzantine Studies), Polymeri, Evi (Ionian University, Corfu), Poulida, Aglaia (University of Patras), Rédey-Keresztény Júlia (ELTE EJC; Egyetemi Könyvtár), Révfalusi Éva (ELTE EJC), Rinkács Viktor (ELTE EJC), Ronconi, Filippo (EHES; CéSoR), Rózsa Márton (ELTE BTK), Sára Balázs (ELTE EJC), Schreiner, Peter (Universität zu Köln), Seláf Levente (ELTE BTK), Sereinig, Robert (Österreichische Botschaft Budapest; Osztrák Kulturális Fórum Budapest), Solti Dóra Eszter (ELTE EJC Byzantium Központ; ELTE BTK), Stieglecker, Maria (ÖAW, IMAFO), Stojkovski, Boris (University of Novi Sad), Stojsavljević, Rastislav (University of Novi Sad), Szász Géza (SZTE BTK), Szász Keve (ELTE EJC), Szűcs Adél (ELTE EJC), T. Mihálykó Ágnes (ELTE EJC Byzantium Központ), Theisen, Maria (ÖAW, IMAFO), Todorov, Ivan, S. E. (Szerb Köztársaság magyarországi nagykövete), Tosi, Renzo (Università di Bologna), Tóth Anna (MTA BTK), Tóth Iván (ELTE EJC Byzantium Központ), Török Ábel (ELTE EJC), Van Waarden Franciska (ELTE EJC), Vargyas Anna (ELTE BTK), Volonaki, Eleni (University of Peloponnese, Kalamata), Wesztergom András (ELTE BTK), Zervan, Vratislav (ÖAW).